

Våsvargen

JUNI 1997 ✕ NÅS HEMBYGDSFÖRENING ✕ PRIS 30 KRONOR

*LISSJANIS OLA I NÄRSJÖ LAGAR NÄTEN
BILDEN FRÅN 1927*

ANDRA SIDANS VARGTJUT !

På olika håll i Dalarna förekommer i skolan aktiviteter, där bygdemålet ingår som en väsentlig del. Några exempel: I Åsen och Rot i Älvdalen har man på låg och mellanstadiet projektarbete, lokalt arbete, där älvdalsmålet ingår. I Våmhus har man vissa pass när man pratar och läser på bygdemål. Liknande aktiviteter tycks finnas i Sollerön och i Orsa. I Nås har kontakt tagits med platschefen för Nederborgs skola, Björn Lundin, som ställer i utsikt att eleverna fom. höstterminen 1997 kommer att få kontakt med nåsmålet.

Staten har anvisat c 3 miljarder kronor/år på "Kunskapslyftet". Av detta faller på Vansbro kommun c 7,6 miljoner kronor/1.5 år. I Nås kommer nog kurs i svenska att anordnas i bygdegården. Om önskemål framställs om att i kursen ska ingå även bygdemål, torde detta kunna bli verklighet. Många medlemmar och sympatisörer till Nås Hembygdsförening ser denna möjlighet som något glädjande. Det vore sannerligen ett lyft för Nås om en sådan kurs finge stor tillslutning. *Den rekommenderas varmt.*

I föregående nummer av "Nåsvargen" föreslogs, att ortsnamn på finnmarken skulle kompletteras med de av finnarna tidigare använda finska namnen. Till Kulturnämnden i Vansbro har nu överlämnats förslag, som går i denna riktning. Beslut i frågan har ej ännu tagits, men vi hoppas att det kommer att behandlas välvilligt.

Hembygdsföreningen har hos lantmäterimyndigheten i Falun beställt elstatkopior av ett flertal kartor, som berör Nås. Beställningen innefattar även kopior från handlingarnas delningsbeskrivningar.

Nås kommun inköpte 1959 Gabriel Jonssons betydande samling av avskrifter, sammanställningar, föredrag etc. Hans stora släktregister över Nås förvaras i pastorsexpeditionen i Nås och fotokopior av detta har gjorts i Malung. Övriga originalanteckningar har i stort sett inte varit tillgängliga för intresserade. Däremot har utskrifter av material rörande Dalarnes Dombok fom. 1691 gjorts, dock med uteslutning av kopplingar till släktregistret. Under den gångna vintern har glädjande nog originalen till perioden 1544-1697 efter nästan 40 år återlämnats och finns nu på biblioteket i Nås.

Det tycks vara livlig aktivitet vid bygdegården (gamla skolan) ; barnverksamhet på förskolestadiet, Café Credo för elever på låg- och mellanstadiet, annan ungdomsgård, barn-, mans-, hembygdskör övar, (motions)dans med musik av Nås pojkar, Ingmarspelens utställning. Möjlighet finns för föreningar och enskilda sällskap att hyra lokalen för t.ex. dop- och födelsefester.

Åke rapporterade (ylade !)

NÄSVARGENS KORSDORD JULI 1997 Ordflätare: ÅKE

gs = gårds eller släktnamn

1	2	3	4	5						
6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24	25		
26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36

VÄGRÄTT:
 6. fäbod
 7. gs
 10 by
 11 färligt att dricka
 12 sjöfågel
 14 gs
 16 slår
 17 i mitten
 18 gs
 20 gs
 23 ett sådant för Nå
 24 gs
 25 fågel
LODRÄTT
 1 är högt
 2 se 8 lodrätt
 3 ett träd
 4 kallas vissa stenar
 5 försökte fäta
 7 smila
 8 se 2 lodrätt
 9 fågel
 10 fäbod
 12 är bävern ibland på
 13 går glad låt i
 15 gs

Lösningarna lämnas till Åke eller Råge-Pärar senast sista sept. De tre först dragna, rätta lösningarna erhåller var sitt ex. av Näsvargens decemberberr. 1997

Nall-Erik berättade.

Spannar Erik va dare Svansbarja ö kolo. E nätt skull änn ut ö si ätt milior, ö dä add änn e Optimuslampä, sön va e nihet på ho tia, ö jist sa mä. Då änn va pi bäryä, sö väand änn sä ne mot sockna: "Ö tänk lampä va sö stärk, sö je kunn räkan nitär ti älvbrona"

Ett värv feck änn e jaddä söm va sö stor, "Sö dä ungar a itt öpp o, vägd bärä benar säkksö kiloi!"

Gästgivar Erik berättar:
 För många år sedan härjades Wählstedts ullspinneri vid Nabbäcksholm i Dala-Floda, av en fördömande brand, det var ju en stor byggnad av trä, och det var ju väldigt svårsläckt. Till råga på allt så slutade brandsprutan att fungera, då var ju allt hopp ute, katastrofen var ett faktum. Gamla fru Wählstedt svimmade. Då var det en Flodakarl som sa: "Om vi ada ärt sö pass mä vättu" sö vi a fatt ti blisso på Wählstedts frua!"

ALLT FÖR ALLA BYGGNADE

Amator eller proffs?
 VANSBRO
 BYGGSHOP II

TAKGOLV-
 SPIKSKRUVA-
 VERK
 TYGISOLEERINGLISTERFÄRGANDEL ERVH
 ARTOMNÜBBARAPPHÖRNBESTLAGVINK
 ELJÄRNFRYRKANTSLISTERVXORHANDTA
 GSAKERHETSLSASOCHMYCKETMYCKET

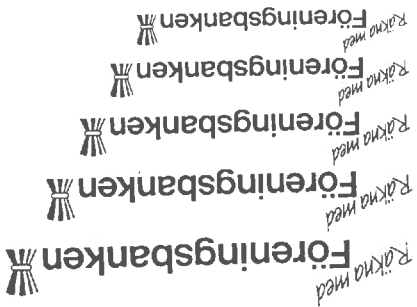
VANSBRO BYGGSHOP
 Bergslagsvägen 1 • 780 50 VANSBRO
 Tel 0281-101 01

HJULBÄCKS BYGG HB

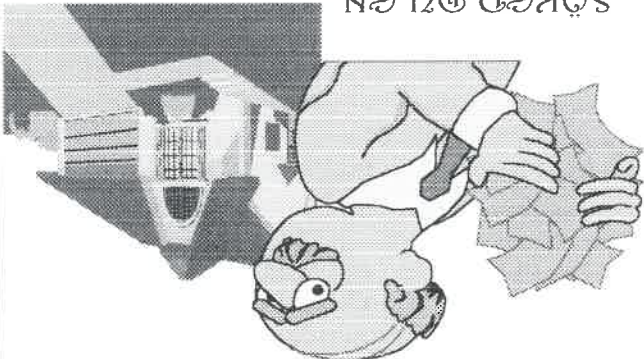
...då är det bäst att du kontaktar oss vid
nybyggnader och reparationer

TELEFON 0281-20855 FAX 0281-21230
DATA-JÄRNA

..SÖKER DU EN
BRA PLACERING FÖR DIN
PENGAR ????

KLAS LJJA

1959

Argång 1885 född i Näs Skogsarbetare, kolare,
bergsprångare, rallare och historieberättare av rang
och storfjugare när det gällde jakt och fiskelycka.
En gång var Klas på väg till doktorn för sin onda
axel, men tog vägen över Hjärpholn för att styrka sej
med några öl, hemkommen sent på kvällen sporde
Immi var han hållit hus hela dagen, "Jo ant je vir däre
döktorn äll"... "nåj hä a du då intä, för je a ringt ditt ö
fråg ätt dä, män döm a då int sitt tä dä nö där!" "Ja
män kära Immi,...vet int du ätt döktorn a tistnådsplykt
iiii

Under sin rekrytutbildning vid Dalregementet fick han
två veckor i "kurran" för försenad inställelse; "män på
hä så feck je firä dagör tä för ätt je a riv firä bian ur
Mosebok dä je sätt där mä bracka ti knäveckar !!
"Språkå i pöjkar—je hörä für fast je söv !" sa han vid
en lite sen fest.

Klas blev bra bekant med en professor vid Uppsala
Akademiska där han låg intagen för en växt i munnen.
Professorn kunde berättä ätt han fått en silverdosa av
sin svärfar, "Ja män dä e je ätt strä vassärä för mi
dosa e nog tä gull, söm hä si ut !

ROSSEBAGERIET var ett företag i Näs, som kan värt att paminna om innan det helt faller i glömska. Det startades i Tyna 1940 av makarna Anna-Stina och Valter Persson. En bit in på 50-talet byggde de villa i Elvsborg och flyttade rörelsen dit. Min första anställning hade jag på Rossebageriet, kom dit på våren 1941, tretton år gammal, och stannade i fyra år. Hade ledigt sex veckor första sommaren för att göra klar min skolgång, skolköket. Min lön var 20 kronor i månaden i början och slutlönen 40 kronor. Det bakades vetebrod och kakor av alla de slag, matbröd i mindre skala, vad jag minns. Rulla skorpullar och fritera munskar hörde till mitt jobb, liksom att väga upp en vetedeg till längder, kransar o.s.v. Packa ner bröd till affärerna och ibland expediera när det kom kunder till bageriet, och då skulle man också klippa kupper för det var ju ransoneringstider. Rengöring av plåtar och diskning var ju ständigt återkommande jobb. En produkt som var efterfrågad och populär var Rosse-semlor. Så tisdagarna i fastan var verkligen ruschiga, för på den tiden bakades semlor bara på "lovlig" tid. Det är svårt att komma ihåg priser, men jag minns att tårtor fanns att få för tre, fyra och fem kronor. Ungefär som en vetebulle idag!

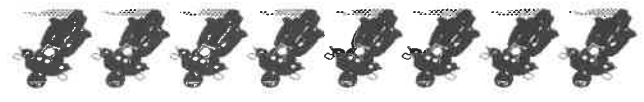
Valter körde själv ut brödet till affärerna per cykel första tiden, senare anställdes Ivar Bergkvist. Cykeln var en rejäl en med ballongdäck och stora pakethållare både fram och bak. Ivar tog också över mitt jobb när jag slutade.

Elna Hemming

”Näsvargen” ber att med ett långt vargjut, få gratulera alltid lika glada Bror Eng som nyligen fyllt 60 år !!!!

En MC-klubb, ”Nu - Jäsiken” håller på att bildas i Näs, den har dock inget som helst sambore med ”Hells Angels” försäkrar Lars-Uno Olsson en av medlemmarna. Klubbens första demonstration kommer att hållas i samband med årets Ingmarsspel och då rekommenderas Näsborna och övriga att hålla sej innanför de heldragna vita linjerna!!!!

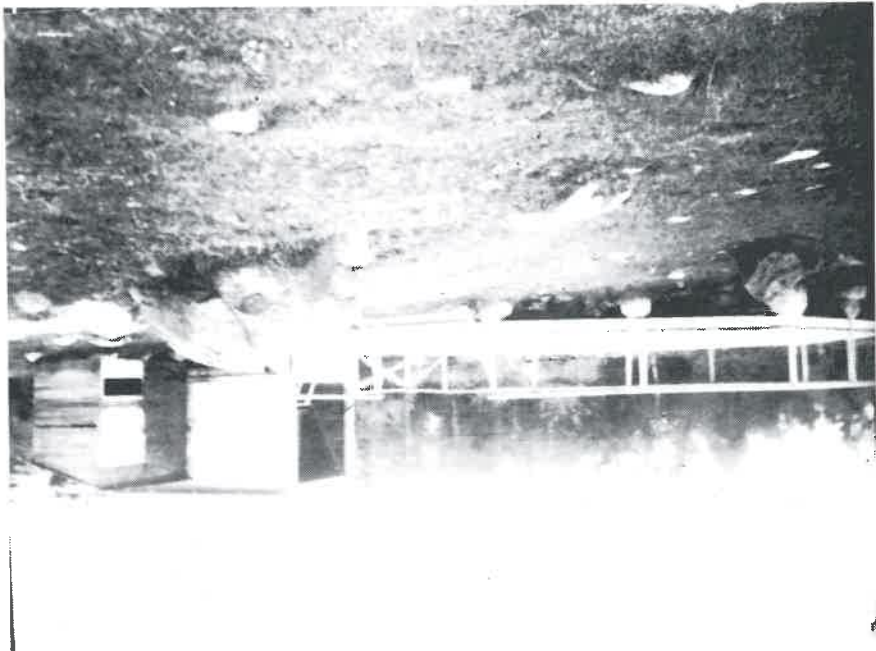

Dansbanan på Järknippan

Det fanns före och efter 18-1900 talets sekelskifte en del dansbanor i olika byar i Näs, men den som byggdes högt upp på Järknippan var nog den förmästa av alla. Själva dansbanan var förstass utan tak,

men den rätt så stora musikstraden (spelmannskuren) var helt inbyggd och takad, liksom en vin- kelbyggnad med nerfällbara luckor, för diverse försäljning, allt vitmalat

Där uppe på "knippa" förekom många olika danstillfällen, från större hembygdsfester till enklare onsdagsdanser. Ända in på 1920-talet förekom större festligheter där med musikkapellet "Lyran" (12 man) och Falu teater. Så sent som slutet av 1920-talet reparerades dansgolvet och enklare danser förekom där in på 1930-talet. En tradition var Valborgsmässa med brasa och dans, ibland med snöskottning för att få banan dansklar. Vågen dit var lång, dålig och tvar och på hösten bidrog

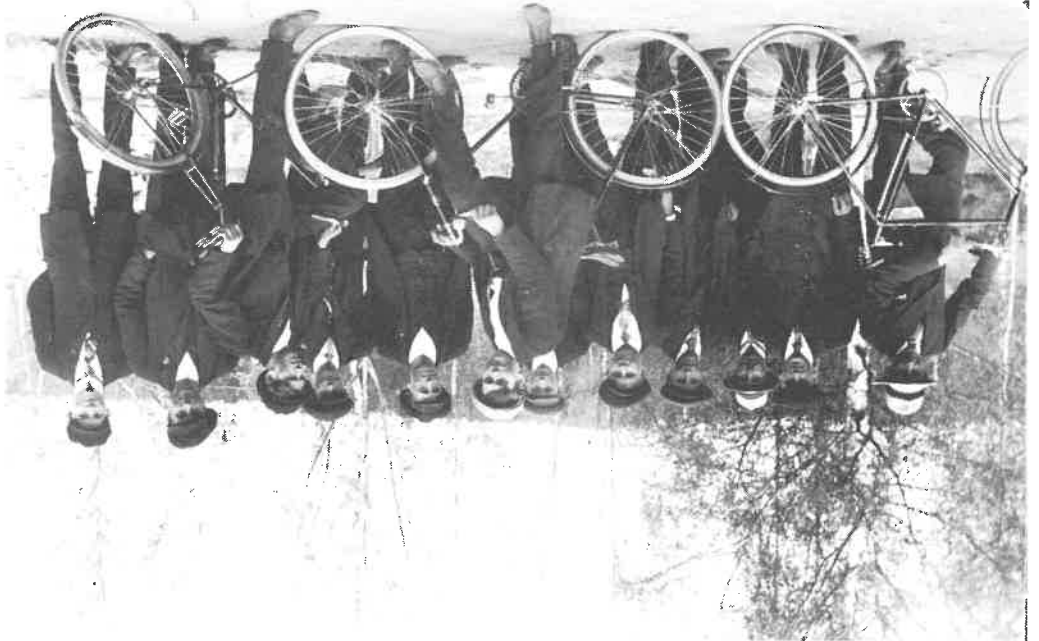
Banan byggdes av "Näs privata musikkår" en blåsorkester som bildats under ledning av en musikdirektör från Norge, Johannesen, som vistades i Vasterdalarna och startade musikgrupper i olika former. Nu vittnar blott grundstenarna inne i uppväxt skog vad som en gång varit där.

Fr.v.övr. raden:
Tysk Anders
Jöns Olov
Holpers Lars
M. Lars Larsson
HedassessLars
Axel Järnberg
Tore Järnberg
Hedassess Nils
Nils Larsson.

Kortet på musik-
kåren och texten
till dansbanan är
från SKF:s stu-
diecirkel 1984 -
1985 "Från
Storbyn till
S k a n s -
backen" Länat
av Dopp-Lars
Dansbanekortet
från Sjö-Bertil.

Personerna på bilden är från vänster; Okänd, Ernst Borg, Karl Hansson, Albert Hansson, Adolf Hansson, Folke Bjesse, Jonson, Gothard han Jansson, Olov Karls-Becker, Olov Becker, son, Olov Becker, Herman Olsson, Rick-ard Larsson

När jag ser denna bild kommer jag ihåg en episod som min far berättade för mej. Det var runt sekelskiftet som Lars Bergsten hade köpt en cykel och lärt sej åka. En söndag hade Bergsten bjudit hem alla bybor för att visa dom hur det gick till att åka på detta fordon.

Byborna hade radat upp sej på båda sidor om vägen som ledde ner till gården, det var en liten utforslöpa och uppe på kronet startade så Bergsten sin våldiga färd. Starten gick så till att han satte ena foten på den så kallade påstigargarvullen, det var en förlängning av bakaxeln, han sparkade så igång med den andra foten, och så bar det iväg till publikens stora förtjusning.

Byborna vandrade så småningom hem djupt imponerade och fulla av beundran av vad de sett.

**VI VILL BÄRA PÅ-
MINNÄ OM ATT VI
FORTFARANDE
SÄGA VARSÖM-
HELST UTÖM
PÅ Ö TI
VÄTTNÄ !!!!**

Burger Karlsson

VILL NI INTE SÄGA ERT VIRKE PÅ
PLATS SÅ HAR VI NU SKOGSMASKIN
FÖR FRAMKÖRNING AV VIRKET I VI
HAR ÄVEN SÄGAT VIRKE TILL FÖR-
SÄLJNING.

**LISSJANIS SKOG & SÄG
NÅS**

TELEFON 010-2524166

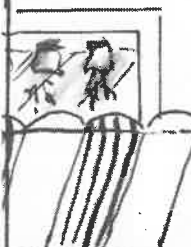
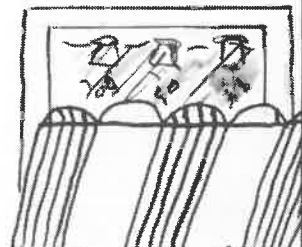
MARKISER

Persiennor • Även rep. av dito

Ilbäcks Glasvästeri

Dala-Järna

Tel. 0281-206 89, 010-65 53 228

E' Ä DARE ILBÄCKS-
KOM FORT SÖM F-N
Ö TA LITÄ RÄNDUT
TV 6 MÄ ER...!!

Skogsstrejken vintern 1936.

Stora Kopparbergs Bergslags och Korsnäs AB förklarades i blockad från 1 januari 1936, det gällde inte priser direkt. På den tiden var det så att timmerkörarna fick gå till skogskontoren och förhandla åt sig timmerkörning. Då var arbetslönen en klumpsumma för både körning och huggnung med stipulerade priser för körning och separat för huggnung, körarna hade hela ansvaret. Det inträffade någon gång att huggnung inte var nöjda med sina priser, då fick körarna lägga till av sin förtjänst. Strejken innebar att avlöningstörhållandena skulle skiljas åt så att bolagen fick stå för huggnungens avlöning. En del huggnare var organiserade i Skogs & Flott, en del i SAC, en del körare i RLF. Något strejkkunderstöd existerade inte, det var många som hade det mycket svårt. Jag vill minnas att strejken varade till slutet av februari, och flertalet av skogsarbetarna hade inte haft någon inkomst sen föregående vinter. Vi och Bynspojkarerna hade haft några milor på hösten så vi klarade oss nägorlunda, vi hade ju lite jordbruk, vi kunde sälja någon liter mjölk för 20 öre litern, något kilo smör för 2:50 kilot och så hade vi bra med mat. Men många svält, RLF i södra Sverige samlade ihop mjölk av olika sorter som de skickade till Näs. Det lastades av i sockenmagasinet, som då stod på andra sidan landsvägen. Jag minns att det var många som kom med sina påsar och fick mjölk. Jag och antagligen fler fick 25 kronor att köpa kläder för, vilket jag gjorde i Mattssons affär i Skansbacken, ett par byxor och en jacka till ett bra pris.

Gästivar Erik.

Skogsägarna

MELLANSKOG

HÖR MED OSS

GALLRING

PLANTERING

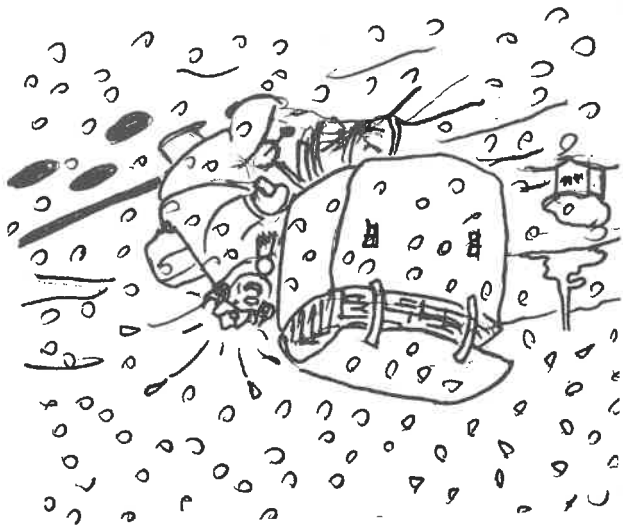

Jag, men tog först den genaste vägen till Backmans, den var bedrövlig, jag sjönk ner i snön till rumpen och så korta ben som jag har så satt jag ohjälpligt fast. Stark-Anna stog på sin backe och såg eländet och ropade förskräckt; "Hur ska du nu bär dä a ?" Jag svarade att jag får väl stanna till vären. Men efter en stund av intensivt bokande, kom jag loss och tog mej upp till Anna, men inte längre, så nära men så bet, det var igendrivet och hårdpackat mellan gårdarna. Jag ringde in till Backman och beskrev min delägenhet, han sa, kan du komma tillbaka sen du varit till Malmsta så ska vi försöka få tag på någon som gör ett spår. När jag kom tillbaka hade Täppjovs Martin skottat upp ett spår åt mej på den korta tiden, så någon autostrada blev det inte, och som Nugas Per ibland konstaterade har jag stora fötter, så det var inte mer än att dom fick plats, och jag kände mig så svajig som en fura i storm på ett kalhygge, men fram kom jag och kaffe och tårta och jättekräm fick jag, vad Martin fick vet jag inte. Sämt är livet men ingenting är så roligt som att vara till nytta.

Tant-Karin sa till Vestman när jag nysst börjat; "Få si hur läni! ho hörkä". Vestmans kommentar; Hönn sku kulla görö öm int ho add dätta". Jag hade ju hem och famli, men i hans ögon var den "jörös" som inte hade en ko.

Hur kunde jag ha en sån tur att jag fick världens roligaste jobb, bland de allra goaste människorna. De gamla är borta och många gårdar tomma, det känns så fattigt, men minnena har jag kvar och dom som var unga då finns ännu kvar, och det känns skönt. Hos Hemmings föddes två så söta små kullor, dom sprang och fnittrade och hade så kul, jag kallade dem "trollungar" och då fick jag beta "tokposta", inte anade Siv då att hon en dag skulle få "tokposta" till svärmor !

JAG VAR EN LANTREVBARARE SOM GICK I
SNÖ OCH IS
MEN INTET VAR MEJ KÄRARE ÄN GÅ PÅ
DETTA VIS !

En som jag saknar än i dag är Nugas Per, han var som en krydda i tillvaron, snäll och rolig. Han var rädd om mina ben och arg på dom som inte sandade i backarna. Men nog fick jag lite allvarsord ibland; "Hön i alla dagar a sätt då till hänn, bärta far ätt vägor må slegt elände, hä e bättär du hjälp folk må lägalär, så dom kan a kvär krätjär". Per hade ingen postlåda och ingen post, men ibland när "he-pöjkar" var i "lumpen" eller på någon resa, kom det kort till Per, och jag tyckte att det var så roligt att få knacka på hos Per och läsa kortet för honom. En dag när jag knackade på så ropade han; "vanta tä je få älla böxor på mä", han var härlig Per, synd att alla original försvinner. En helt annan upplevelse i en annan gård, jag hade en rek-avi till mannen, och blev inropad i sovrummet, där läg han lika naken som han kom hit till världen, jag tog hastigt min tillflykt till köket, att han dragit över sej näring, men ick, han läg fortfarande som gud skapat honom!!!!!! Ja, vad får inte en lantrevbärare vara med om.

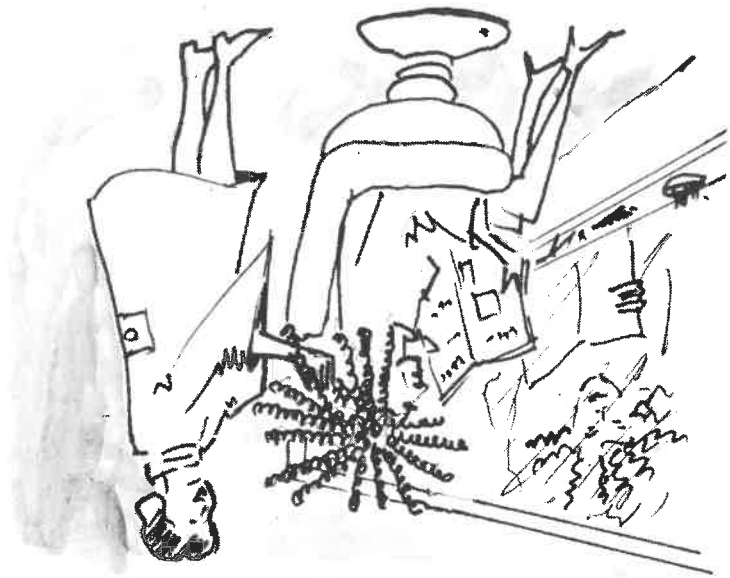
Det var som sagt högt i tak i mitt fordon och det var bra ibland. En dag hade ett otympligt paket anlänt, som skulle upp till Heden. Det var en skumgummimadrass som var vikt dubbel, den kunde inte rullas ihop. Lätt var den men hur få den kvar på paketställaren ? Jag fick fast den till slut, men det blev som dom sjunger "än slank den hit, och än slank den dit" men aldrig slank den ner i diket. Jag var av cykeln rätt som oftast och grejade med bagaget, och det var nog en härlig syn, jag mötte många "lin", men jag förklarade att det var postens nya idé om stötdämpning för cyklande lantrevbärare. Tanten blev jätteglad över den nya "fässingen", som hon sa, och besöt att omgäende skicka efter en till, den gangen gick det bättre.

Jag fick mycket kaffe i gårdarna, och en del satte på kaffe pannan redan på morron, för att jag inte skulle bli hindrad när jag kom med pensionen.

Ja, jag drack och maddade bra, utom en gång, gott var det inte, men det värsta var efteråt när en tant kom ut och varnade mej; "Du blev så länge, du drack väl inte kaffe, hon kokar ibland på tvättvattnet", det var ofta långt och svårt med vattenhämtning, och lättare att tvätta sej först och sen koka kaffe av det, än att koka kaffe först och sen tvätta sej i sumpen. Är det sänt som kallas åter-vinning numera? Lite lort skadar inte, det ger motståndskraft. Och det snälla människor i välvilja lurar i en, där man inte av.

Det var snöiga och kalla vintar på den tiden, pennan frös men aldrig jag, trampa cykel i minus 25, det ger värme. Ett snöttigt minne framför många andra, Valfrid Backman ringde att jag måste försöka komma upp dit, dom skulle ha ut pengar, och så var det sista dagen på en del räkningar. Men jag fick inte ta stora vägen förbi Bäck för den var oplagad, försök med backen vid smedjan. Det gjorde

ROSENS DAMFRISERING
Telefon 20133

"OM DET KNIPER, FIXAR VI
GÄRNA TILL EN RIKTIG 'AFRO'."

© 1995. Alla rättigheter förbehållna. Uttryckta eller otryckta.

frågade: "Nättvardn ö magnetn 'hön ska ha tjän
var många gånger svara att svara på, t.ex. ja han
Nugos-Pers filosofiska och drastiska tankegångar

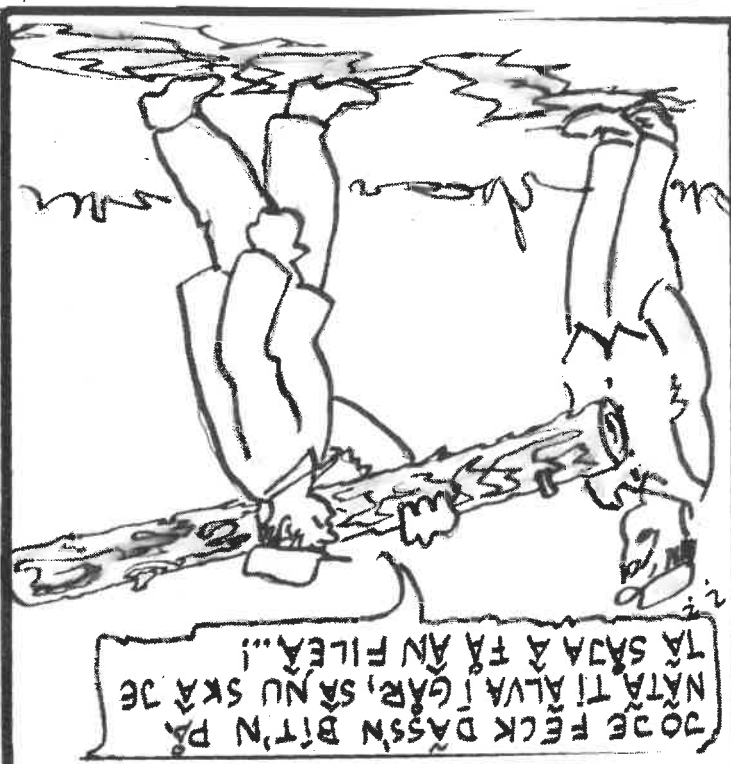
□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

SÖANNA SANDVIKEN

När jag läste Bertil Hemmings historia, om Jont Anders, i ett tidigare nummer av Näsvargen, kom jag ihåg en som också handlar om denne kommunsens allt i allo; Han fick en dag besök av en näsgumma vars make hade dött för ett halvår sedan. I handen håller hon ett brev från skattemyndigheten, adresserat till hennes make. Hon går resolut fram till skrivbordet, där J.A. sitter bred och myndig, och frågar; Har du sett till, (hon säger namnet på maken) ? "Neerj", svarar Jont Anders och ser förvånad och frågande ut."Om du får se honom, kan du ge honom det här" säger gumman och försvinner ut genom dörren.

En olyckshändelse som lätt kunnat kostat en människas liv inträffade vid Nedderborgs skola den 15 den 1905. Nedderborgs skollära nämningen från Nedderborgs skola har fört en ängsmaskin av 1700 kilo vikt som där använts till väd-sågning. Under transporten som skedd med två hästar stälpte maskinen och Olov kom under lasten. Men tack vare den djupa snön lyckades man framskotta honom undan den tunga bördan och föra honom till hemmet. Han blev visserligen illa klämd, men likväl icke livsfarligt, och man hoppas att han snart skall vara återställd.
Lisa Lissianis Dala-Järna

U r Mora Tidning 22 februari 1895

TIPERS SÅG AB
TELEFON 0281-30520
FAX 30675

P.O.Larsson eller Josefs Olar

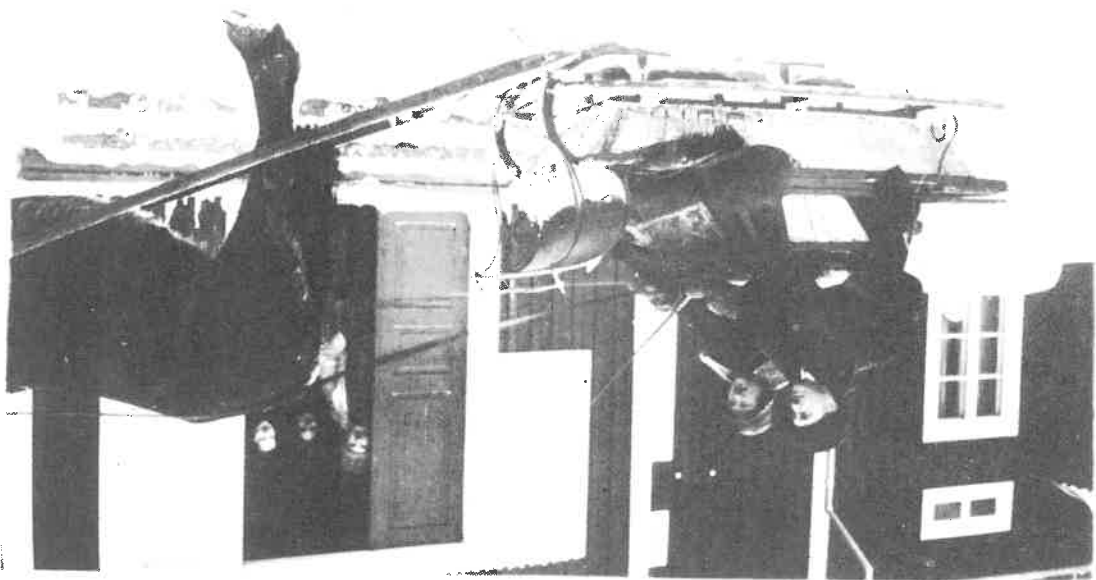
in Väst-Götlands arkiv

På tal om märkliga färder, före järnvägen och bilismens tidevarv, så företog mjölnaren och kvarnägaren P. O. Larsson eller Josefs-Olar, som vi i dagligt tal kallade honom, en färd man ännu kan höra talas om i Näs. Den gången då han åkte skridskor efter Landsvägen från Näs till Gävle.

Josefs-Olar hade övertagit gården och kvarnen efter sin far Josefs Olov Larsson, som egenhändigt utan ingenjörshjälp byggde kanal och kvarn i älven. Han blev far till Jerusalemskoloniens älderman Josef Larsson, men Olar som hade sin egen och stark vilja med förankring i kvarnen och det jordiska. Lät sig inte påverkas av någon predikant. Han malde åt bönderna och köpte även upp spannmål som han malde i kvarnen till försäljning och som spannmålsleverantör hade han en firma i Gävle.

Så hände att ett brådsökande ärende till firman krävde omgående svar, som då för tiden inte kunde erhållas varken genom post eller telefon. Utan att tveka, bemästrade han situationen med sitt karaktäristiska beslutsamma sätt, och jag förstår att hans omtänksamma och snälla hustru fick bråttom att ta fram hans hemvävda vadmalsskläder, hans näverbottnade kängor, och den obligatoriska sidväskan med lock av grävlingsskin, som lär ha varit ett säkert kännetecken på en Näs-kari. Med långa remmar fäste han så träskskridskorna, alltså en träläst med en stålskena, på fötterna och så utrustad begav han sig efter den isbelagda Landsvägen till Gävle.

Han berättade för mig att då han kom fram till Gävle och firman, så trodde herrarna på kontoret att han var en "hask" men då han lät dem förstå att han var deras välkända och betrodde kund P. O. Larsson från Näs, så blev han synnerligen väl emotagen.

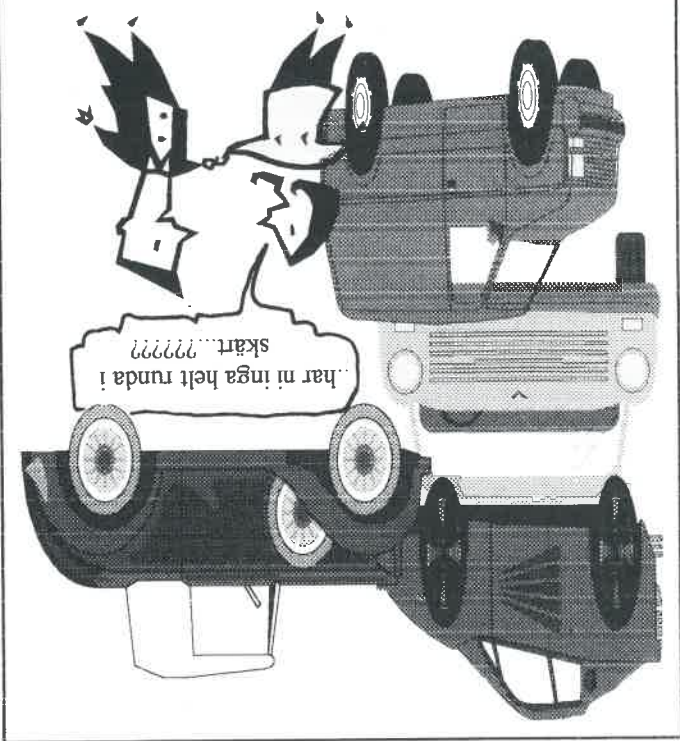
BROR SKANSEN HAR LÅST DOMBOKEN;

Ting i sockenstuvan 25 januari 1751.

Under laga tingets början inställte sig Högvalborne Herr Justitiaæ Cansellern Johan Cedeschöld som efterfrågade om skörd, hälsa och sjukdomar bland allmogen. Uppå förfrågan om några ovanliga sjukdommar bland folket här i tingslaget varit gångse, svarades at sådan ei heller har i orten blifvit förmärkt, utan ansattes menige man understundom at den vanliga sjukdomen håll och sting. Hwaruppå kunde H.H:æ J.C. berättta at en sådan sika, förutom andra orsaker mycket försakades at brännvins supande i kölden, hwaremot bästa medlet wore om ådran strax inom dygnet blifwo öppnade samt Linojla och lika mycket saft kramat utur färsk hästydnga blandad med oljan intages till et eller tu skedeblad hwarannan eller hvar tredje tima så länge sjukdomen pågår. Rekommenderades därför H.H:r J. C. at prästerskapet uti socknarne i synnerhet göra sig angelägne at wara försedde med Linojla hwarmed sockneborne wid silka tillfällen kunde betenas.

Tva små flickor satte och pratade om sina pappor: -Min pappa kan tala franska sa den ena. -Franska ? Vad är franska? ; ? frågade den andra. Det är samma sak som spanska fast dom använder andra ord, fick hon till svar.

BIL & MOTOR AB
VANSBRO

Fabriksvägen 8 78050 VANSBRO
Tel. 0281 71815 Fax 0281 71991

m

itt första minne har jag från 3-årsåldern. Det var vinter och jag skulle få följa min mamma till Fins Karin, kusin till mamma, hon bodde på andra sidan älven i Överborg.

Vi ägde en liten minisläde som jag skulle få åka i, där placerades jag väl påpälsad. Lite rädd var jag nog, när vi åkte över isen, för innan vi åkte hade mamma frågat far, om han trodde att isen bar, och han för-säkrade att det inte var någon fara, men tanken fanns där ialla fall.

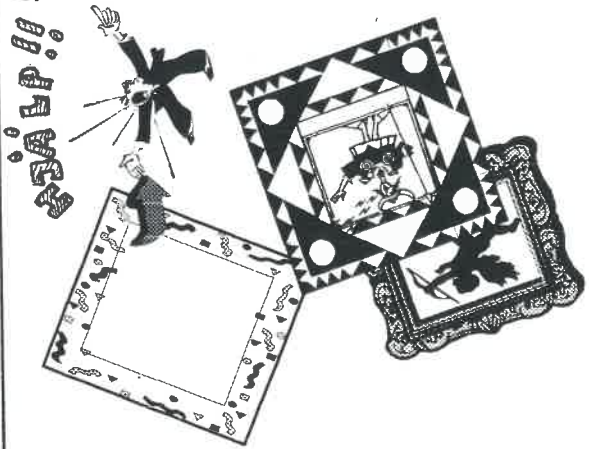
När vi kom fram visade mammas kusin att hon fått vatten och avlopp installerat i huset. Detta var någon-ting väldigt då 1926. Kranen var av skinnande blank mässing och "hon" av emaljerat gjutjärn. Oj så imponer-rad jag var, å sååå förstyg hela efter-middagen. Det var ju så roligt att bara genom att skruva på kranen så kom det vatten. Vilken lyckal!!!

Sjö-Anna.

..DU FALLER INTE UR RA-
MEN OM DU ANLTAR
OSS...

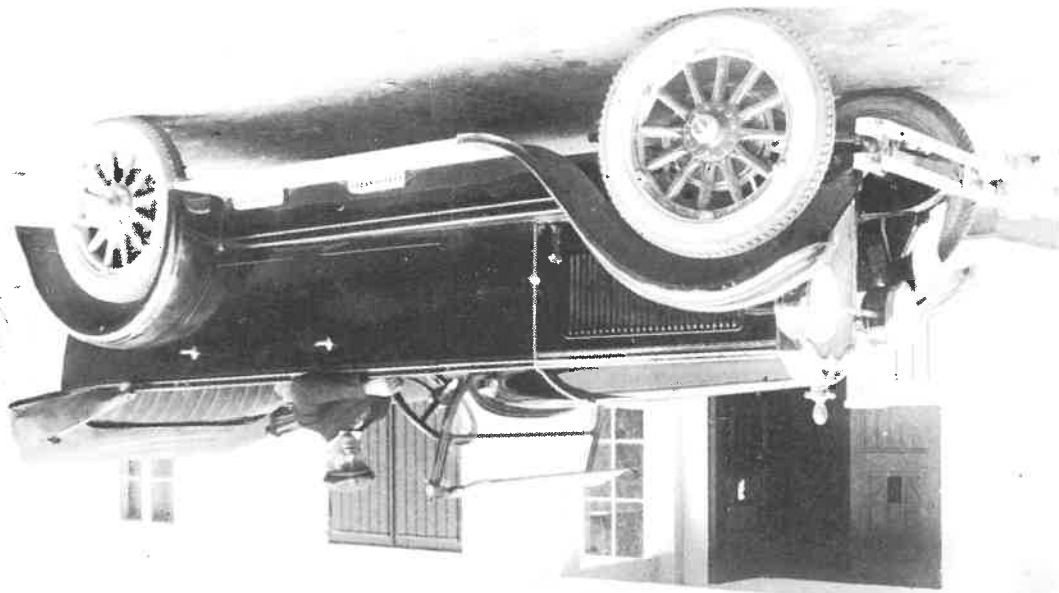
ENGLUNDS
Tavelverksta'

Tel. 0281 - 200 23

**DETTA ÄR FÄKTAR LARS OLSSON, MERA KÄND SOM MÄTJILS LARS, I
GROSSHANDLAR MATSSONS BUICK TROLIGEN OMKRING 1924.**

Lissjans-Nils. Nils hade hört talas om Lars krafter och tänkte prova honom och lovade Lars 5 kr., (som var mycket pengar på den tiden) om han kunde lyfta tre cementsäckar från marken och upp på lastbilsflaket, obs. att säckarna på den tiden vägde 57 kg. alltså 171 kg. "Stå du för hä" sa Lars, "Ja hä gör je" svarade Nils, varpå Lars böjde sig ner, lyfte alla tre säckarna och slängde upp dem på lastbilsflaket. Nils blev 5 kr. fattigare och ganska lång i ansiktet sas det.

När Lars måste in i beredskapen under olika perioder på 40-talet och under semesterar, måste Matsson då leja in andra chaufförer som vikarier och när järnvägsvagnar skulle lossas vid magasin, leja ytterligare en man som hjälp till chauffören, enär det bara var Lars som kunde trava 100-kilossäckar flera stycken på varann. Det sägs att bensinfat vägande omkring 200 kilo behandlades ganska lätt. Den som kände Lars vet vartör hans kropp såg ut som den gjorde sista åren. Lars var min far. *BRGER*

Lars fick jobbet som chaufför åt Ernst Matsson, efter sin fader, som då jobbat åt Ernst Matssons fader i 30 år, tills han startade eget åkeri omkring 1920, först med häst och sedan lastbil, fram till krigsutbrottet. Lars arbetade sedan som lastbilschaufför åt Ernst Matsson i 26 år, fram till 1946 när han och svågern Helmer Johansson övertog fadern Olofs åkeri.

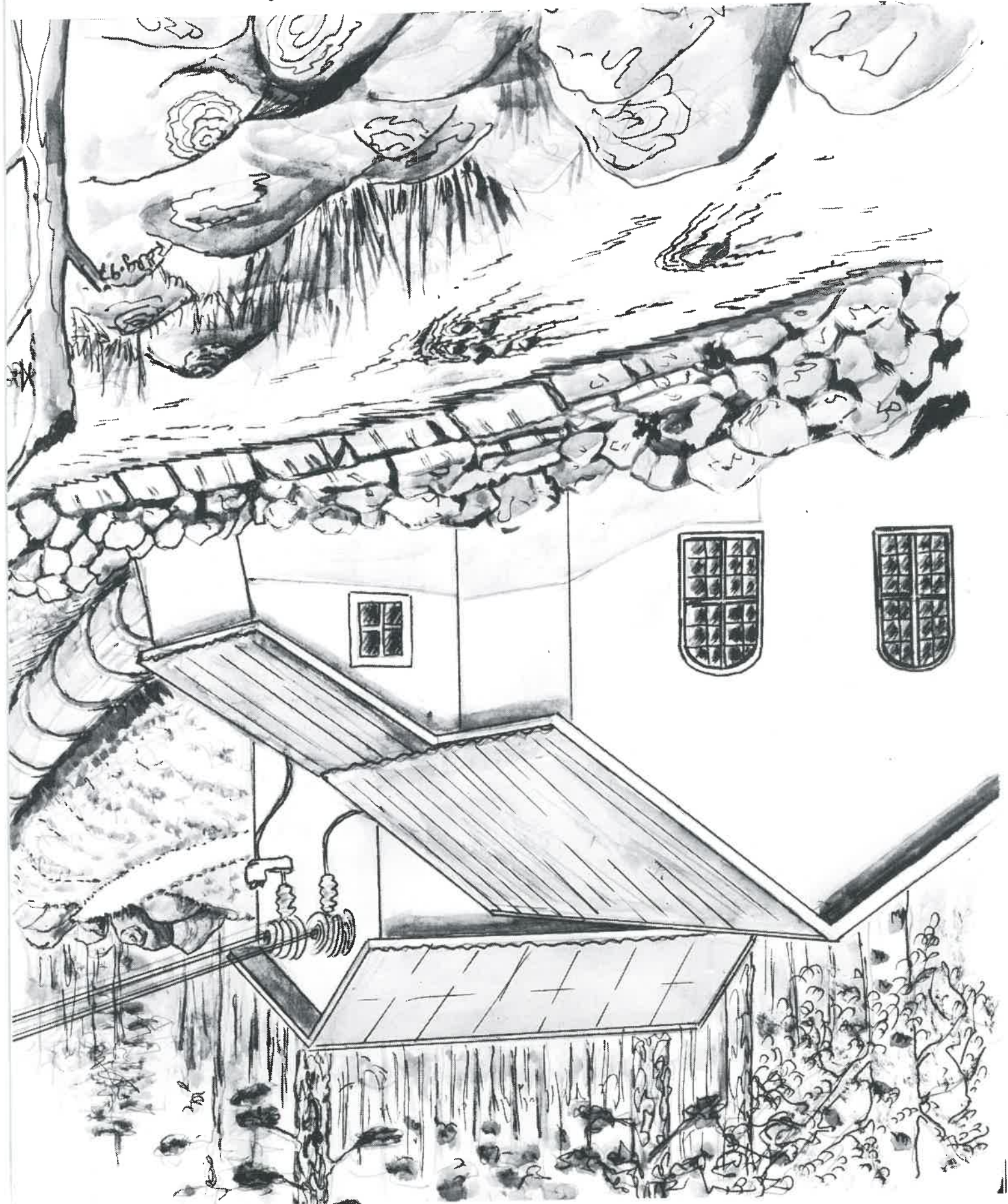
Mätjils Lars var vida känd som en riktig kraftkarl och många historier har berättats om hans oerhörda styrka, bl.a. denna. Vid en varutransport till en affär i Dala-Floda skulle en silltumna som vägde 105 kilo + lake och emballage upp i andra våningen, personalen hade lagt ut en massa plankor i trappan för att rulla upp tumnan på. Då Lars fick se detta utbrast han; "Hön e dätta i a lagt jämn då, släng unna dänn rømmiln", varefter han tog tumnan i famnen och bar upp den i andra våningen. En annan historia som berättats om honom är när han hämtade cementsäckar vid Narsjö Cementfabrik, som ägdes av

GULLSPÅNG

*Glad sommar
önskar*

**KRAFTSTATIONEN FLÅTÅN
DALA-JÄRNA**

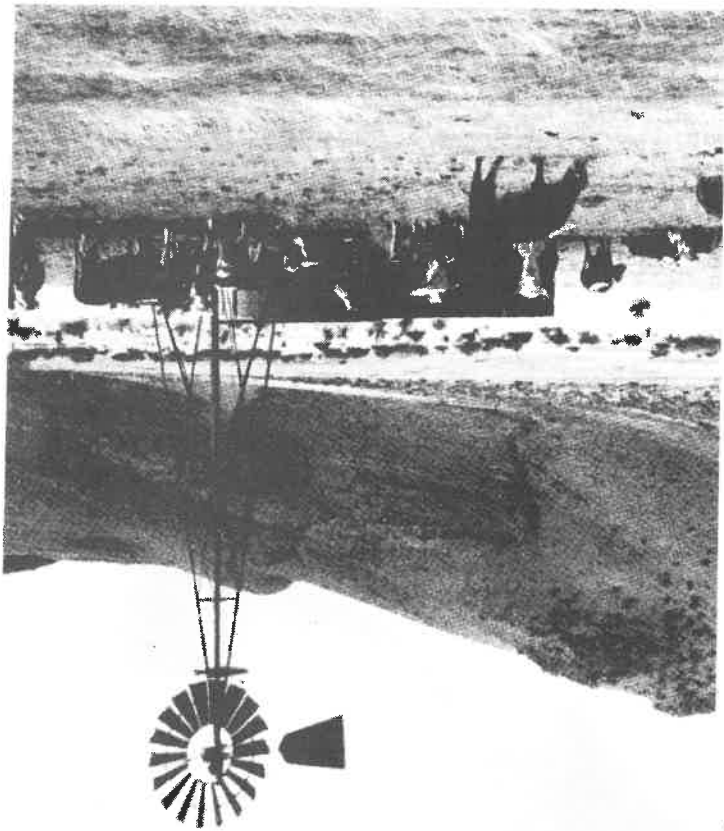

upp sig och fick en pampig generalshällning. Dubbeldörrarna till porten vid smedjan var i förvånansvärt fint utförande och det har sagts att de var från kyrkan när den restaurerades, utseendemässigt är det fullt möjligt med den fina mönstringen de hade. Att få Amerika på hjärnan och uppleva dess upp och nedgångar, det kände nog på sinnet, och man kunde nog märka och känna, att motorcykelns bensinångor och flaskans dofter skvallrade om att sinnet måste tystas ned på något vis!

Den stora smedjan är nu riven och minnena får man söka efter, men vad som slår mig är, att när U.S.A. sände upp en av sina bärarketer så hade den namnet Challenge, alltså samma namn som man läste på Fins Olofs vindmotorer !!!!

Sigvaktin L.V.

(Smedjan stod där Anders Pettersson nu har sin villa.)

Fins Olof var en av de unga Näspöjkar som hade äventyret i sig och viljan att söka sig bort från det lugna Dalom, han gjorde slag i saken och emigrerade till U.S.A. Han visste nog att de hade bruk för starka armar och en bondpojkes allrounds kunnande. De kronor och ören som han hade med sig gällde ju inte längre utan nu var det bara att hugga i och skaffa dollar. Kanske Näsmålet hjälpte honom eller om han hade några amerikanska glosor att ta till, det gick i alla fall bra och utan svårigheter.

Hans goda anlag i finsnickertier kom säkert till god användning, men hans mekaniska läggning tycks ha tagit överhand, för där lyckades han med att konstruera en vindmotor som pumpade upp vatten till en behållare. Hans uppfinnning gjorde att han fick beställningar utanför gränserna så han flyttade över verksamheten till Cuba. Värmen där var pressande och som han förklarade med; "där fick man gå klädd i vita byxor".

Efter en tid därnere ser vi honom hemma i Näs och där kunde han placera en hel del av sina vindmotorer. På vindmotorns höjel kunde man läsa: Challenge Tillverkare F. O. Larsson Näs. Men marknaden började bli trög så sortimentet utökades med vanligt bondsmide.

Hans stora motorcykel Exelcior förde honom runt bygden och han sökte gärna upp ställen där det spelades musik. När han fick höra en melodi som rörde hans själ kom tårarna rinnande, trots hans annars så burliska sinnelag.

Ännu en gång för han över atlanen, men staterna var nog inte sig likt längre, utan efter några år återvände han hem igen till sin smedja. Tidigare hade han lätt bygga en villa som helt avvek från den vanliga arkitekturen här. Men om det nu var av ekonomiska, eller andra skäl, så hade han inrett smedjans övre våning med ett enda rum, och där bodde han sista delen av sitt liv.

Undervecknad som tog hans sista passfoto, har ännu i minnet hur man fick spänna upp en grå Sägmyra-schal som bakgrund och där framför putsade han sin mustasch, rätade

Min farfar Olov Andersson, även kallad Sveds Olov var lantbrukare men drev även ett litet åkeri med en liten lastbil för i första hand varutransporter.
 Han sparade alla räkningar En trafikförsäkring kostade då 1926, för ett år 48:75.
 15 jan 1936 krockade farfar med en av Wikströms bussar, varvid räkningen från bussbolaget löd på 50:- för insättande av ny karosseriplåt samt lackering, stillesländ 3 dagar å 25:- Summa 125:-. Farfars rep. av A-forden kostade med plåt, lackering och riktning av fälg 38:05, hos T.P. Larsson.
 Bensinpriset var, 1933, 0,31öre per liter, en liter olja kostade 1:10.
 12 juli 1935 köpte farfar 4 st. kulvertör å 2:50= 10kr av Narsjö Cementfabrik, men fraktade åt dem 25 säckar cement till "sockna", för vilket han fick 2kr. så mellanskillnaden blev endast 8kr.
 1919 inköptes en separator Alfa Laval för 205kr., en gödselspridare från A-B Glorihaverken 325 kr.
 1928 kostade en 5-veckors gris 10 kr
 1920 köpte farfar, 5 par traskor av Skomakare Forsberg, till sina barn 3 par å 5:50, 2 par å 6:75 !!

BIRGER

I Farfars skrivbordslåda

NAS SERVICECENTER AB
 TEL. 30219

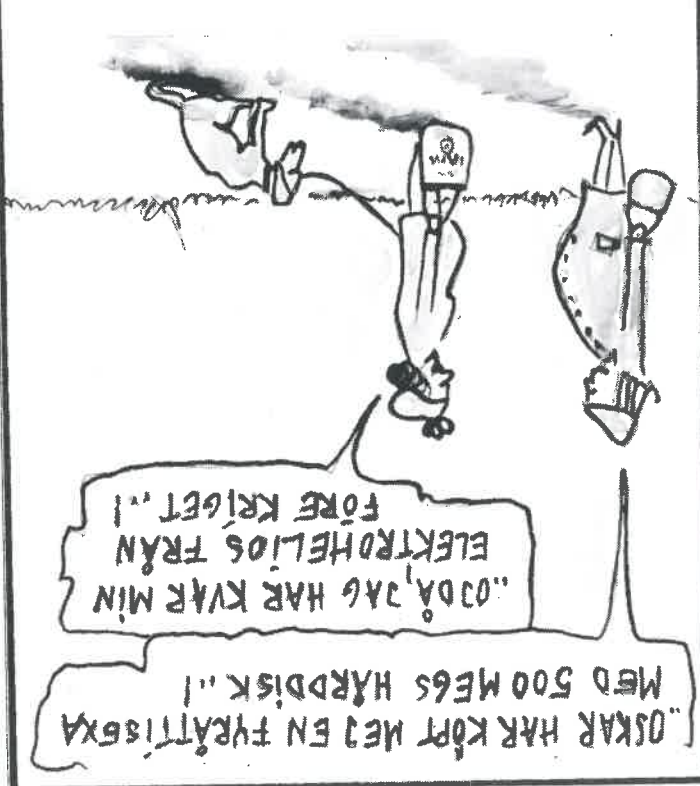
Här kan du lätt fylla det till rätt pris !

I skolan på Finnmarken var det lek-tion i kristendom. Lärarinnan frågade om någon visste vad lärjunga-arna gjorde på Oljeborget, alla ele- verna tittade frågande på lärarin- nan, — hur skulle dom veta —? Men så var det en av de mer försigkomna och pratglada, som reste sej och sa med ett flin; "dom drack säkert kask", lärarinnan behöll sitt lugn och frågade; hur gör dom då ? Jo sa pojken : "Dom fiser i kallt vatten"

Birger K. som berättade det här vill inte avslöja elevens namn.

Elektro BH Helios
 Göteborgs el Data-järna
 Tel. 0281 - 200 05, Mobil 018 - 252 77 25, 010 - 252 90 85

gamla Orsalbron lag ganska lägt över normalt vattenstånd och översvämmades därför mest varje vår. Även om trafiken efter landsvägen var tämligen blygsam på den tiden, så måste de vägfarande som kom kunna ta sig fram. Lösningen på problemet vid Orsalbron var då en kraftig präm försedd med åror. Far och Spel Olle tjänstgjorde som färjkarlar under den tid som bron var ofarbar. Det kunde vara flera dygn, då bodde dom i en koja nära "färjelaget" för att vara nära till hands. Det var ett stycke öster om bron som övertarten ägde rum. Vi gick till dom med mat och kaffe och därigenom kunde dom vara kvar och vakta hela tiden.

För flottningen var värfloden en nödvändighet. Då behövdes mycket vatten för att flotta timmer och massaved ned till älven. Karlarna från Orsala deltog i flottningen i Orsala, men mej veterligen inte i Bysjön. Efter Orsalbron som är gräns mellan Orsala och Bysjön tog ett annat flottarlag vid. Vid Strandan började flottningen och sedan gällde det att få med allt virke vid olika upplagsplatser utefter sjön. Vid Strandan var det en stor upplagsplats för virke. Det gick att damma upp vattnet där genom att stänga luckan i en liten damm. Man fick på så vis en liten "sjö" att valtra ut timret i. Sedan skulle timret ned i övre fjärden i Orsala. Där samlades det till ett lagom stort flöt inom läns.

Spelflotten var den tidens hjälpmedel att dra timmerfloten över sjön med. Det var alltså en flotte av timmerstockar med ett linspel, därav namnet. Mitt på flotten var en lodrat bom placerad, den hade en järmsprint i vardera änden, förankrad i övre änden med snedställda stag. För bommens nedre sprint var ett hål borrat i mitten på flotten, bommen skulle således gå att dra runt. Genom bommen var två tvärsålar fästade, i kors en bit under axelhöjd. Därmed var det möjligt för fyra man att dra runt bommen så linan lindades upp- spelades in. Spelflotten var även försedd med åror. När flötet skulle dras, drogs linan ut och fästes vid ett s.k. sänkstöd, som var förankrad på sjöbotten på lampliga ställen i sjön, och bestod av en

Byn där jag växte upp har förändrats på de snart sextio åren sen jag första gången kom hit som liten pojke. Om jag räknat rätt så var vi vid 20-talets slut 56 personer bofasta i Orsala. På våran gård var vi 9 personer, och man kan säga att alla åldersgrupper var representerade i byn. I dag år 1986 finns 11 bofasta personer med en medelålder som ligger gissningsvis nära 70 år. På sommarhalvåret utökas befolkningen med en hel del sommartorpare. Några sådana fanns inte när jag var liten, då var vi lika många året runt. Jo, förresten, hos Napens var det några sommargäster, Signe Fätting med några ätlingar. Det var släktingar till Edvin Fätting, känd dykarbas från bärgningen av regalskeppet *Wasa*. Månsens brukade ha en hölpojke på somrarna, en pojke som var med korna i skogen på bete om dagarna.

När någon i byn dog var det vanligt att prästen kom och "sjöng ut" den döde som det hette, då samlades många vänner och grannar för att delta.

Napens var inlämningsställe för posten i byn. Vid halvtvåra-tyrattiden på eftermiddagarna kom Karl Thörn med posten. Alla i byn fick alltså hämta tidningar, brev och annat t.ex. katalog från Ahlen och Holm eller Oskar Ahren. Ibland kunde Kalle bli försenad av en eller annan orsak, som dåligt väglag t.ex. Då kunde köket i Napens bli fyllt av väntande posthämtare, och det blev då tid till en pratund.

Varje år vid snösmältningen stiger vattnet i sjöar och älvar. Omfattningen är beroende av hur mycket snö det har varit och även av väderförhållandena om det går fort eller långsamt. År 1916 var ett år med stor värflod. Då steg vattnet i älven över sina bräddar och ställde till en massa besvär. Ja inte bara i älven utan även i sjöar och vattendrag som har samband med älven. Den

Om Orsala, vänfloden och
 flottning
 av Gunnar Ingman

flestas flöt med en del ovan vattentytan och var då lätta att upptäcka.

Ingmars 1997
 lördag 5 juli — söndag 13 juli
 måndag 7 juli ingen föreställning

Musik i kyrkan Utställningar

Hantverkare Min-

nesskrift Veteranorden Mat-

och kaffeservering Besök gam-

melgården från 1702 Nickusbo-

den med anor från 1840.

VÄLKOMMEN I

**INGMARS
 SPELELL**

**OBS !!! NU HAR JAG DET SENASTE FÖR FELL-
 SÖKNING I NYARE BILAR !!!!!!!!!!!!!**

A NÄR DEN DÄR
 BLINKAR DÄR DET
 FÖR LITE LUFT I VÄN-
 STER FRAM !!!!!!!!!!!!!

NÄSBIL & TRAKTOR

Telefon 30008
 MIKAEL

bastant stock som i övre änden var försedd med fastmöjligheter för linan. Därefter fastes flöret vid spelflotten och så började man gå runt och linda upp linan. När linan var inspelad och flöret då på väg åt rätt håll fortsatte man att dra ut linan till nästa fäste, ett nytt sänkstöd eller i land på en stenhäll. Det fanns på sina ställen grova järmgjör fastsatta i stenhällarna. Spelflotten efterträddes någon gång i mitten av 30-talet av en motorbåt av plåt med inspel och tändkulemotor. Tändkulan skulle upphettas med blåslampa så det tog en stund innan man kunde dra igång motorn. Jag var själv med på flottningen på Orsälens på vären 1940. Far och jag var i regel nere vid Skälögöret före de andra på mornarna, vi hade ju nära väg. Då brukade jag sätta fart på blåslamppan och värma upp tändkulan och starta motorn tills de andra kom.

I regel var det samma flottarlag år efter år, men för att få jobbet var det förnat med anbudsgivning. När flera flottarlag konkurrerade om jobbet lämnades anbud, gällande en summa för hela flottningsarbetet i Orsälens. Det lag med lägsta anbudet fick förstås jobbet. Om arbetet gick bra, d.v.s. om vädrets makter var nådiga och allt fungerade, kunde förtjänsten bli bra. Men så var det inte alltid. Ibland kunde man komma ut på sjön en morgon när det hade blåst hårt på natten, och finna att länsen kring ett flöt gått sönder och allt virke blåst in i någon vik. Då gällde det att samla ihop flöret igen och det kunde ta tid som man inte räknat med. För att kompensera detta extra arbete tidsmässigt fick man kanske jobba ett helt dygn i sträck, och ibland ännu längre. På spelflottens tid vet jag att dom ibland var så trötta efter långt arbete att dom hade svårt att lyfta fötterna över linan när dom gick runt. Jag minns också att vi gick med mat till far när han skulle vara borta länge. Ja ibland kunde det verkligen vara slitsamt. Det slutgiltiga arbetet med flottningen för säsongen var att rensa stränderna från "sjunkare" kvar som sjönk helt till botten var inte mycket att göra åt, men de

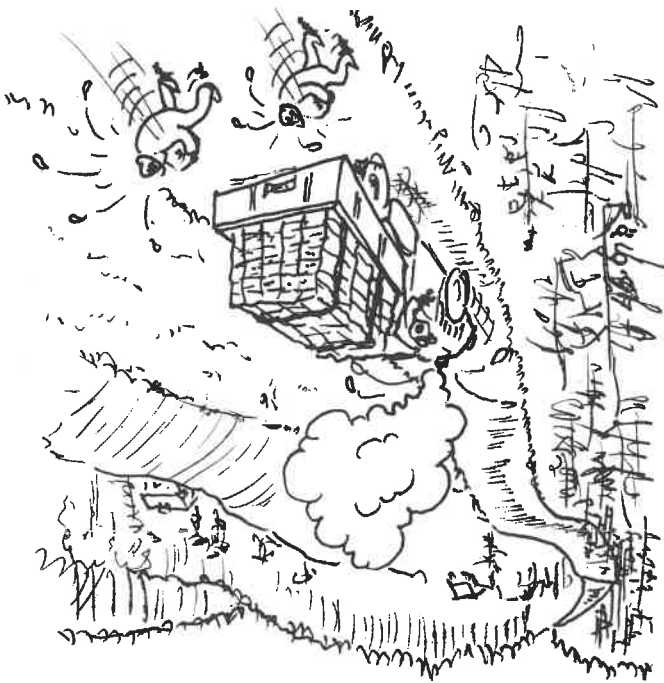
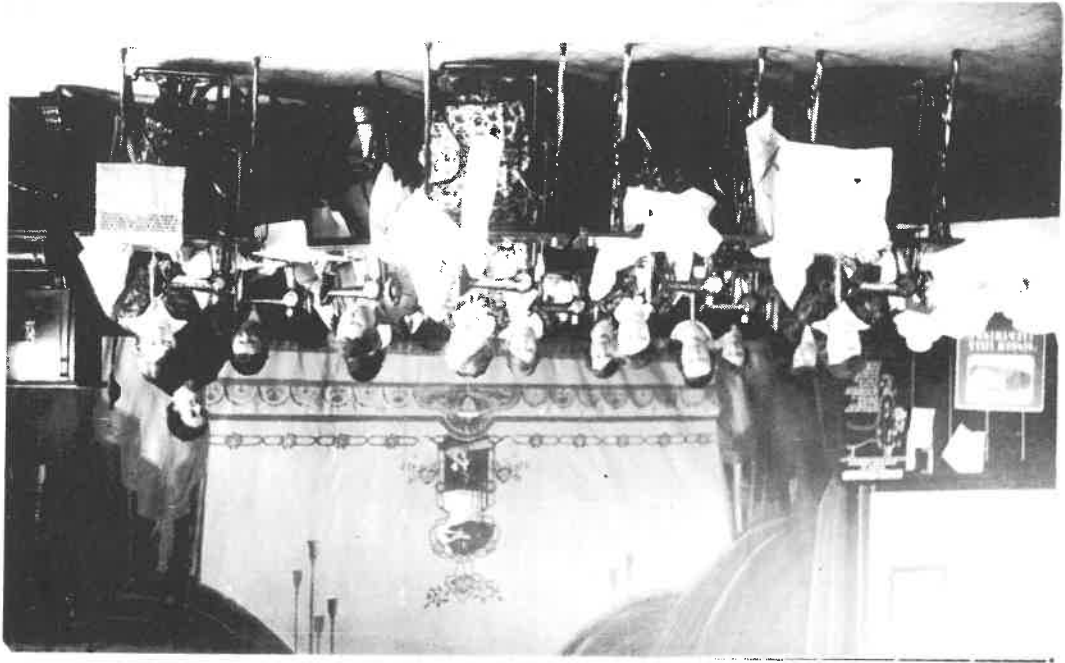
SOMMAREN 1930

Jag var 12 år den sommaren, när vi skulle ha två milor på gamla Mückeinds-skiftet en på var sida om Lilla Embärtsmyrtjärn. På norra sidan var veden huggen året före, men på södra sidan skulle vi hugga en milved. Min farbror Olov och jag skulle hugga, jag skulle vara med för att Olov inte skulle behöva vara ensam. Vi bodde i en jordkåja på skiftet, som använts året före, när de kolade närmare Svarttjärn.

När vi skulle dit på måndagar och hem på lördagar, hade vi avtalat med Lissjans-Nils, som hade lastbil, så vi fick åka med honom. Han hade cementfabrik, och levererade tegel till några ladugårdar vid Floda Flen. Jag minns en gång när viskulle dit, så var bilen inte riktigt kry, utan vi fick följa med ända upp till byn, dit upp är det en väldigt mothut. Det var något fel med kylaren så den kokade flera gånger, och då måste han stanna för att svalka av den. Men bromsarna höll inte bilen och den tunga lasten, utan Olov och jag fick springa efter med varsin stor sten att lägga under bakhjulen när han måste stanna för avkyllning!! På den tiden fanns det bara en cykel hemma, så därför måste vi välja andra kommunikationer, vi hade cykeln med ifall det inte skulle klaffa med Nils.

Det var mycket varmt den sommaren och smält om vatten, källhållet vid kajan var torrt, så vi fick ta vatten i bäcken mellan Stora och Lilla Embärtsmyrtjärn. Jag var så törstig på dagarna och ingen källa fanns det där, jag var ner till tjärn flera gånger, men vattnet var så fullt med små kryp och alldeles brunt, så jag kunde

Här har tydligen varit examen i symaskinskurs
Äret okänt, plats Ordenshuset. Identifierade är
Byns Ingeborg, Kerstin Mattsson, Tupp Karin,
Mättjils Karin och Mats Anna.

GÄSTMAR ERIK

inte förmå mej att dricka det, vi hade lite mjölk med oss det var det enda i vätskeväg. Vattnet i bäcken var inte bättre, men vi måste ta av det till kaffe och matlagning. Vi klarade av huggningen, sen skulle vi dit på sensommaren och hösten och köra in milorna.

Asfaltering av Storbbygatan

Någon gång i slutet på 1930-talet blev det bestämt för asfaltering av vägen från Centrum till

Mattsons affär på Skansbacken.

Lindesnäsavägen var då nybyggd och det lag mas-

sor av sprängsten på bägge sidor av vägen. Den

stencen blev råvaran till allt krossgrus som erfor-

drades för beläggningen. Många fick då arbete, två

man i varje lag, den ene var utrustad med en

stensätt den andre med en stor slägga. Stensätten

sattes på lämpliga ställen på sprängstencarna så slog

den andre på stensätten med den stora släggan

med påföljd att stenen sprack. Det måste vara ett

visst mått på den färdiga produkten så att sic-

narna gick i krossen. De färdiga stenämnen

skulle sedan läggas upp i travar, som sedan mättes

in, betalning per kubik. En stor stenkross sattes

upp på en åker vid Klackbua. Stenämnen kördes

fram till vägen och vidare med bil till krossen.

Det var väl några Nabor som fick jobb med

själva asfalteringen, bl.a. en man, Ernst Andersson

som var inflyttad till Näs, en riktig äventyrare, i

vanliga fall fläckade han runt världen som sjöman,

han var inte Guds bästa barn. Han blev i Näs

medan asfalteringen pågick. Han blev till ett gissel

för chefen, en skänning, som gick omkring med

studentmössa, och som ville ha lite distans till de

anställda. Men Ernst räddade han inte på, han hade

inte minsta respekt för chefen. Det berättades att

Ernst, som lade asfalt med handspridare, i slutsc-

det gick bakom chefen och lade sin, av asfalt svarta

hand, på chefens huvud och när han lyfte handen

följde den vita studentmössan med. Chefen fick

naturligt nog ett raseriutbrott, och skrek på sin

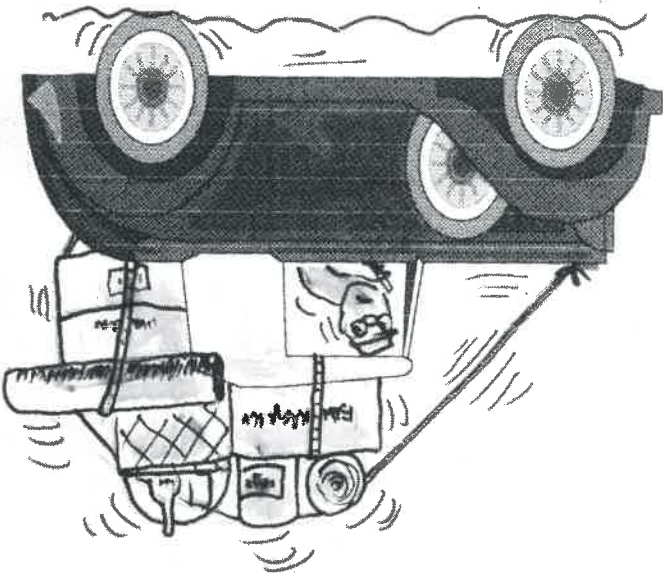
skorrande skänkska; "Djävlarro, jag tror jag far till

mitt land igen!!!!" Inte heller detta utbrott bekom

Ernst, chefen var luft för honom!

Gästivar-Erik

Ernst Hemming tillägger till ovanstående, att Ernst Andersson aldrig kom i tid till jobbet, så chefen sa till honom att du måste komma hit till klockan 7, "Hur ska jag kunna det, jag har ingen klocka," svarade Ernst. En gång satt han tillsammans med några kompisar vid Wirans kiosk, då en zigenare med långt skägg kom dit och visade en flaska "droppar" som han köpt på apoteket, på etiketten var en dödskalic, "dricker du ut detta skall du få en femma" sa han till Ernst A. Ernst tog flaskan och tog den i en enda slurk. En femma var ju rätt mycket då, så zigenaren ville väl dra sej ur, men då tog Ernst ett stadigt tag i zigenarens skägg och sa: "Femman eller jag skär halsen av dej" Han fick visst femman och överlevde också!

Har du tröttnat på detta...????????????
VÄLKOMMEN TILL OSS, VI HAR
SLÄPVAGNEN FÖR DITT BEHOV.

BIL & MASKIN I DALA-JÄRNA

TEL 0281-13344

...KÄNN HÄ VAR MÖJLE ATT ÄLL VÄRMÅ KÖM FRÅ
ÄLVVÄTTNÄ GINNUM DÄN LISSLÄ BURJTJEN...????

JOJOMÅN KARL, IDAG
HÄ JE SÄLT BÄDE YXA
Å SÄG, NU KÖR VI MÅ
TURBOVENTS "LILLA
JÄTTE"

...TALA MED OSS SÅ KAN
DU OCKSÅ KASTA YKAN I
SJÖN...!!!!

Turbovent

Storbbygatan 11 78053 Näs

Tel/Fax 0281-30225, e-post turbovent@himmell.se,
Internet: www.himmell.se/turbovent

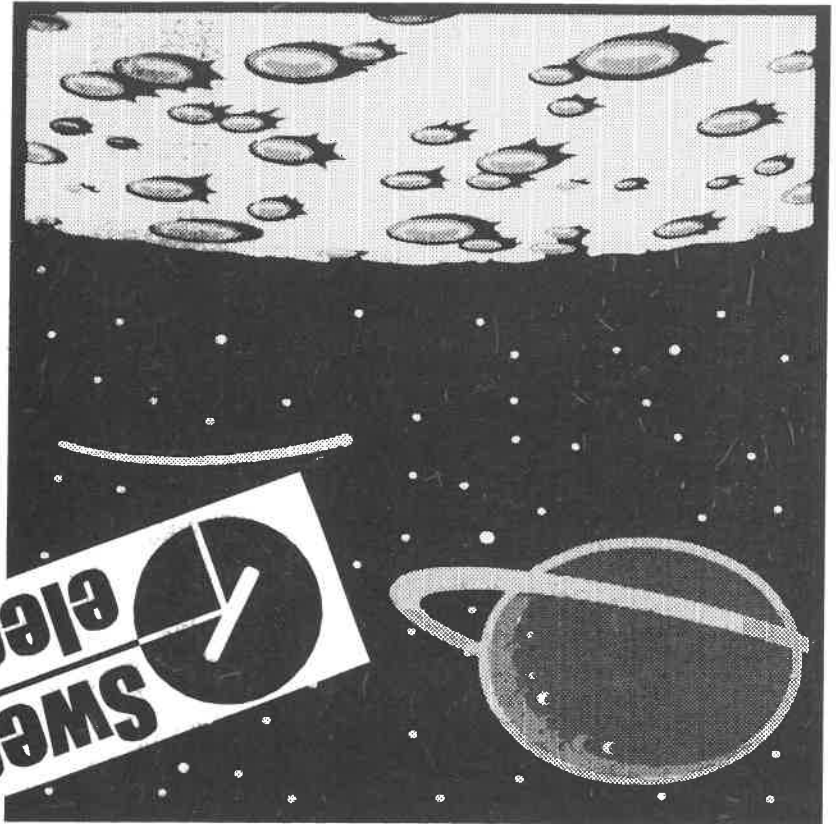

Nils Lörd

Kl. är nu 7.30 Lörd. ca. -9 grader. Jag har nyss kommit från postbäckstämningen. Nils anlände fört 7.15 SA är i guletid är väl alla nämningen mälla, och antagligen blir väl "Kalen" bjuden på en kaffé och den, vilket innebär på tårstabilen. Men erkänner bör att den är en prima och pålitlig portman.
Ja, kan: Nils är väl rej litet som vanligt. Ten förresten, är länge rapporten kan upfattas så. Själv kan vi fått: man, är att även kammarvägen med med skalen enda fått betydande kvantiteter. Vår snöde betydligt kan skolat vitt "märkte" vid lisen. Han såkade på ett gnyvaden förmå rikskänd, och kan von parolen på att det var inte gnygen: kan skiftande leverad kan beträde denna budgader. Förresten, nu lisen nog timmerstillevaring på närmare fall. Igen märker jag skrivnad av "Lansen", en möplog åt Petrus Valter Persson. Vi stog oss följt spälman, men det var inte av godhet, utan var apokalyktion. Vi tänkte på den långa vägen nedför "Kallensgravnivet".

Jag tror inte Sven kommer hem till följn, kan var kan förmå rödken. De två kan var en förm när kan på mörda 'monon. Han nu kan en timme efter att ha krymat runt Rottengat hela vägen i gnyo och märken, på spening efter Verner (Sund P. m. gnyen) som gått vilde på randa 'monon. Dom litta komon på mononkröken, att kan var lite på viden om vägen förtin du nog, när kan skulle till Oskergat efter "kan", och bl. a. rätt vinn upptäckten vid "Häringsgård". Han fick nog känna, så att säga, på nordländska gästhemning, annan kan inget av storn vilka tilldragit sig på orten.
Själv när jag rätt så bra, så om det portätter så kan jag kännte bli rätt så bra igen. Men ingen optimism! Jag kan: alla fullt utken till tröt, berättat lite glädjvätt till jul, så om du von komma skulle jag med glädje så dig på en kaffé. Kan på "bruna ärtor" och ett vingvinallon på, är inte vardagsmat: denna tiden!
Jag hoppas du ska på en trevlig följ, tröta bostaden. Och så på jag skuta dagens utvärdering med ett tack för att, och omkan om en God tid från Kallengat!

Erik Öllman

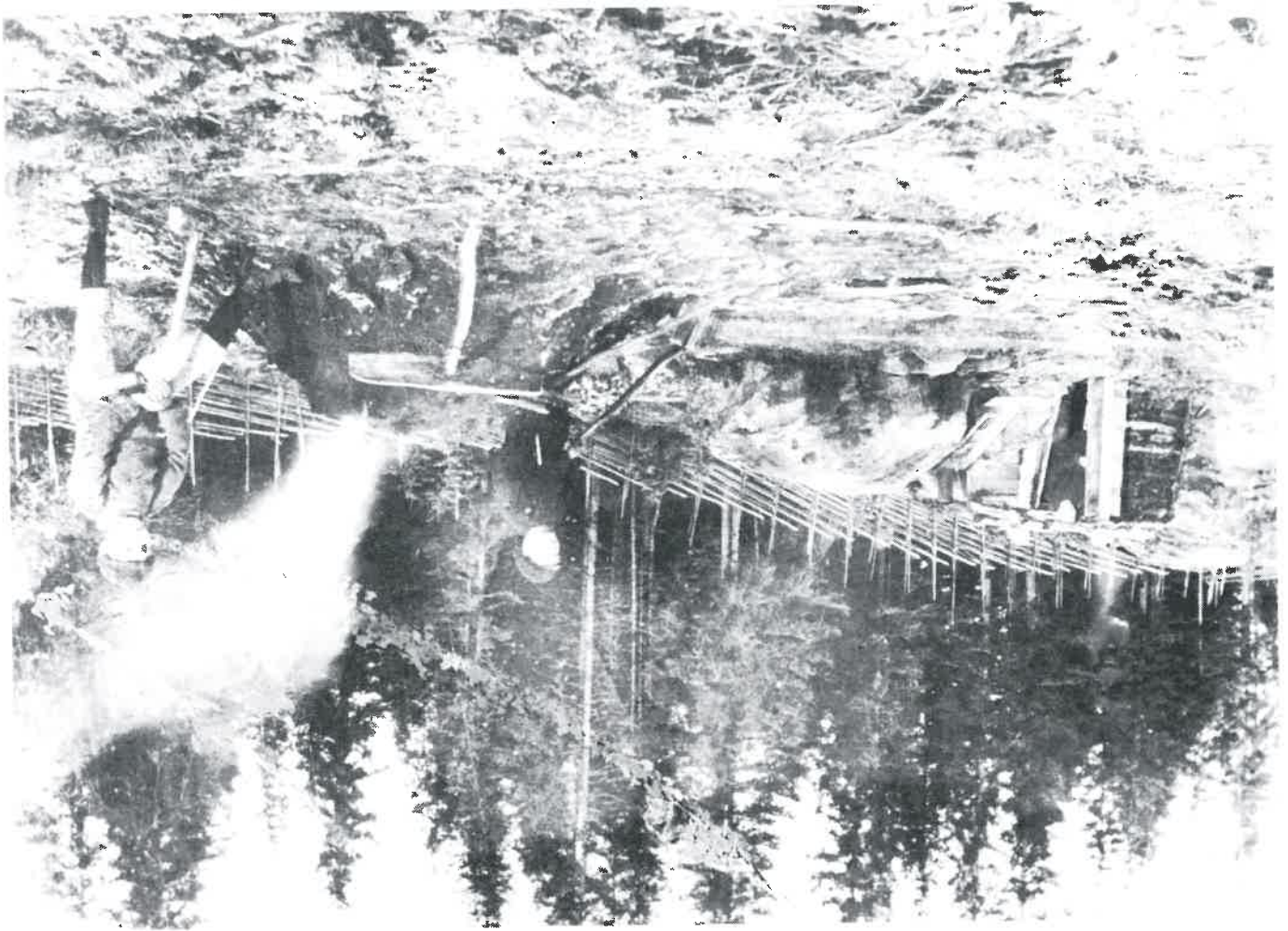
...alltid

steget

före..

Historia kring ett gammalt foto.

Barn leker vad de vuxna arbetar med och här har tvillingbröderna Anders och Ernst Andersson från Kyrkfallet, Hårberg på Näs östra fanns marktekt kotare. Kortet är taget omkring 1918-1920 av män far Erik Runngård. Framkallningen av glasplåten skedde i potatisskällaren, där han hade en fotogenlampna med rödmålat glas.

Anders som gick ur tiden 1983, berättade, att han var noga med att kniven han bar skulle synas på kortet. Den hade stålåda med några skönhetsfel och var köpt av en kringresande från Frosts knivfabrik i Mora. Inte kunde en riktig skogskarl vara utan kniv. Allt han ville ha, måste han ju tillverka själv, och han berättade om styrbara källkar och pilbössor med starka sockertoppssnören.

Ernst som är 89 år och bor på Granliden i Grängesberg berättade följande; Varje höst kolade pojkarne en mila på en plats 100 meter från böningshuset. När kortet togs var milan utkolad och bara en tredjedel så hög som den varit från början. Pojkarne stötte i kolen med en påk, så att rök skulle synas på kortet. De drog hem torrgrannar från skogen och reste milan, som de brukade tänka en lördageftermiddag, när de kom från skolan. Milan brann lördagnatt och över söndagen till måndagsmorgo-

nen, då de "täppte till" draghålen, så att koten inte skulle brinna upp medan de var i skolan. Måndag eftermiddag rev de milen och koten användes i smedjan på gården.

En kotlare mäste ha en koja, och byggnästaren här var storebror Oskar, som står i dörroppningen. Kojan var byggd av liggande stockartat med mossor och täckt med jord på sidorna. Lämpligt placerad vid en stor sten, kunde de mura en riktig eldstad och mur med hjälp av stöta höga stenar, som de letat på stenöarna. Det fanns bord och bänkar så att två personer kunde sova där.

Bakom kojans hade pojkarna brutit upp en egen åker på 1,5 gånger 1,5 meter och satt två fåror potatis. På hösten kunde de i en trebent järngryta koka sin egen potatis, som smakade alldeles särskilt gott, jämte lite kött som de fick av mor.

Här fanns ingen brist på sysselsättning och idéer och leken gav dem erfarenhet till vuxenvärlden.

Anna Brita Kaunngård-Karlsson

H embygdsföreningens sommarprogram 1997

träff under dagen. Sedvanlig storartad underhållning. Program kommer !!

1/8 Trivselkväll Vinberget. Sång och musik vid fåboden kl. 18:00. Vägvisning från Lindesnäs vågen. Program senare.

2/8 Slätterdag vid Lisskvarngården kl. 10:00. Glödsteckt sill m.m.

3/8 Kvarndag Utanheds kvarn. Målning och försäljning av rågmjöl.

13/6 Bussresa till Lillehammer i Norge, besöker Maihaugen, Eidsfjord och den berömda Kåsen. Info. Nils-Erik 30556.

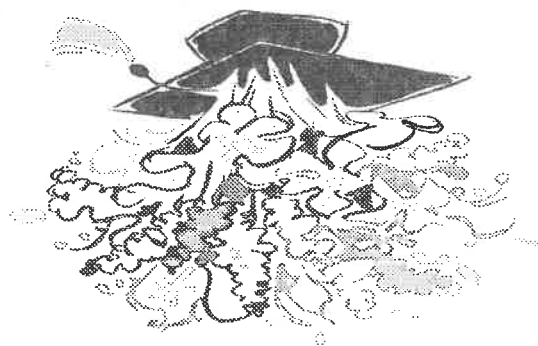
21/6 Midsommartfirande på Lisskvarngården kl. 15:00, Näs spelmanstag, lekar och dans kring midsommartången, uppträdande m.m.

2/7 Exkursion med Bengt Enström. Samling med borgarhuset Näs kl. 18:00.

5/7-13/7 Hantverksvecka i samband med Ingmars spelen Storången.

13/7 Veteranfordonsutställning Storången.

VÄLKOMNA !!!

23/7 Trivselkväll och grillfärd på Lisskvarngården från kl. 18:30 yxkastning, servering, Land Rover

Fotot från ett tubhaveri i Lindsnäs 1970-talet

Ake Näsander Rälög-Päär

Vi önskar alla läsare en trevlig sommar och vill med detta foto förmedla lite svalka i den förmodade sommarvärmen !!!

utkomna nummer, även till "paketpris"

året, juni och december ! Hed Gunnar tillhandahåller tidigare

skicka dit en tidning eller tala om att den finns, två gånger om

Och du som har barn, annan släkt eller vänner "utsocknes"

tackar även alla annonsörer, utan er hjälp ingen Näsvarg !

Ake och Rälög-Päär tar tacksammt emot alla sorter av bidrag. Vi

betsplatser, från åkern eller i skogen t.ex.

även ha gamla fotografier, gärna från ar-

ned vad du sett, hört eller upplevt. Vi vill

mycket att berätta, fatta penna och skriv

att det finns många fler här i Näs som har

några få säkra bidragsgivare, men vi vet

gång. Men vi behöver många fler, vi har

bidrag några har fått stå över till nästa

Även till detta nummer har vi fått många

